

UNESCO:n maailmanperintösopimus 40 vuotta 1972-2012

*Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kansainvälisten asiain sihteeristö
unesco@minedu.fi*

UNESCO lyhyesti

- **YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO** perustettiin 1945, **Suomi** liittyi mukaan 1956.
- Järjestön tavoite on **rauhan ja turvallisuuden edistäminen** kansojen välisellä yhteistyöllä kasvatuksen, tieteen, kulttuurin ja viestinnän puitteissa;

järjestön perusasiakirjan (Constitution) **ydinkohta** on seuraava:

"...koska sodat alkavat ihmisten mielissä, täytyy rauhan puolustaminenkin perustua ihmisten mieliin".

"...since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed".

- Jäsenvaltioita UNESCOlla on 195 ja liitännäisjäseniä 8. Yhteisjäsenmäärä 203 on YK-järjestelmän korkeimpia.
- Järjestö toteuttaa **normatiivista ohjausta** (kansainväliset sopimukset, suositukset ja julistukset) sekä rakentaa jäsenmaiden kapasiteettia mm. politiikkasuosituksin ja neuvonnalla.
- **Pääjohtajana** on vuodesta 2009 ollut bulgarialainen **Irina Bokova**.

Ainutlaatuinen perintömme

- UNESCO:n puitteissa laadittu maailmanperintösopimus on yksi **tunnetuimpia kansainvälisiä sopimuksia**. Se tuli voimaan 1972 ja Suomi liittyi siihen vuonna 1987. Jäsenmaita sopimuksella on tällä hetkellä 188.
- Sopimuksen tavoitteena on kansainvälisen yhteistyön keinoin **suojata tuhoutumiselta tai rappeutumiselta yleismaailmallisesti erityisen arvokasta kulttuuri- ja luonnonperintöä**.

Kohteita on lähes tuhat

- Maailmanperintöluettelossa on **936 kohdetta**, joista
  - 725 edustaa kulttuuriperintöä
  - 183 luonnonperintöä
  - 28 kohteessa nämä arvot yhdistyvät.
- **Suomen kohteet:**
  1. Suomenlinna (1991)
  2. Vanha Rauma (1991)
  3. Petäjäveden vanha kirkko (1994)
  4. Verlan puuhiomo ja pahvitehdas (1996)
  5. Sammallahdenmäen pronssikautinen röykkiöalue (1999)
  6. 10 maan yhteinen Struven kolmiomittausketju (2005)
  7. Merenkurkun saaristo (2006), joka on yhteiskohde Ruotsin Höga Kusten -alueen kanssa.

Paikallisesta universaalia

- Kaikki maailmanperintöluetteloön hyväksytyt kohteet ovat maailmanlaajuisesti ainutlaatuisia (niillä on ns. *outstanding universal value*).
- **Arvokkaista paikallisista kohteista** tulee sopimuksen myötä osa **ihmiskunnan yhteistä aarteistoa**.
- Sopimuksen innoittajana toimi vuosien 1959-1968 kansainvälinen ponnistus Egyptissä sijaitsevien **Abu Simbelin temppelien** siirtämiseksi Niiliin rakennetun padon nostattaman veden tieltä.
  - Pelastustoimi herätti vahvan kansainvälisen yhteishengen korvaamattoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi kaikkialla maailmassa.

Maailmanperintökomitea valitsee kohteet

- Jäsenmaiden esittämien kohteiden valinnasta maailmanperintöluetteloon päättää vuosittain **maailmanperintökomitea**, joka koostuu 21:sta jäsenmaasta.
- Sopimuksen jäsenmaa voi esittää luetteloon kohteita, jotka ovat sen Unescolle ilmoittamassa **aieluettelossa** (luettelo maan potentiaalisista kohteista).

Asiantuntijajärjestöt

- Maailmanperintökomitean tukena toimii kolme riippumatonta asiantuntijajärjestöä:
  - **ICOMOS** (*International Council on Monuments and Sites*)
  - **ICCROM** (*The International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property*)
  - **IUCN** (*International Union for Conservation of Nature*).
- Ne arvioivat ehdotukset maailmanperintökohteiksi ja raportoivat Unescolle kohteiden tilasta.
- Kansainvälisestä **maailmanperintörahastosta** tuetaan vaarantuneiden ja kehitysmaiden kohteiden suojele- ja hoitotoimia.

Maailmanperintöä suojellaan yhteistyönä

- Suomessa maailmanperintötoimintaa toteutetaan yhteistyössä. Keskeisiä toimijoita ovat:
  - **opetus- ja kulttuuriministeriö** (kulttuuriperintö)
  - **ympäristöministeriö** (luonnonperintö)
  - **Museovirasto**
  - **Metsähallitus**
  - paikalliset toimijat, kuten **kuntien ja kohteiden omistajat**

Juhlavuosi 2012

- **Maailmanperintösopimuksen 40-vuotisjuhlan kunniaksi kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita järjestämään tapahtumia ja juhlallisuuksia tahoillaan.**
- Merkkivuoden pääteemana on "**Maailmanperintö, kestävä kehitys ja paikallisyhteisöjen tehtävä**" (*"World Heritage and Sustainable Development: the Role of Local Communities"*).
- Jo järjestetyistä sekä tulevista tapahtumista pyydetään ilmoittamaan osoitteeseen **unesco@minedu.fi** (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Lisätietoa

- **Unecon maailmanperintökeskus**
<http://whc.unesco.org/en/>
- **Opetus- ja kulttuuriministeriö**
http://www.minedu.fi/OPM/Kansainvaelliset_asiat/kansainvaelliset_jaerjestoe/t/unesco/maailmanperinto/?lang=fi
- **Museovirasto**
<http://www.nba.fi/fi/maailmanperintokohteet>
- **ICOMOSin Suomen osasto ry.**
<http://www.icomos.fi>

Sivustoilla on runsaasti jatkolinkkejä, mm. Suomen kaikkiin kohteisiin.